

Transcription de la séquence filmée

Lo teatre de Max Roqueta per J.-C. Forêt

« Max Rouqueta, despuèi 1940 fins a la fin de sa vida, a escrich setze pèças de teatre, qu'a totas reviradas en francés, mas que fòrça demòran encara inedichas e non creadas dins una o l'autra de las doas lengas, e mai dins las doas. Son teatre s'inscriu dins una longa tradicion que tempta de despassar. Es pas un aspècte segondari de son òbra, n'es l'autre pòl, en fàcia de sa poèsia e de sa pròsa. Vertadièra capitada literària, nos acarà, per la raretat de sas mesas en scèna, a la crisi de sa lenga e a una question, qu'es lo pica de la dalha : « Quin teatre occitan es encara possible de crear uèi sus l'emport ? »

Alara que lo nihilisme panteïsta e natural de las pròsas de *Verd paradís* s'exprimisson dins una lenga personala, ritmada en amples periòdes, d'un classicisme supèrbe que deu fòrça a la Bíblia jansenista de Le Maistre de Sacy descobèrta dins un « palhièr » d'Argelièrs, Max Roqueta, tre que comença a escriure pel teatre, manlèva una altra votz. Nos dona a ausir la paraula viva del pòble, sa poèsia spontanèa, son expression garruda, sa saviesa maliciosa, amb l'ambicion d'una escritura exigenta e modèrna, creatritz de mites.

Pro lèu, pendent la guèrra, Max Roqueta tròba un modèl dins lo teatre de l'Irlandés John Millington Synge qu'apària comèdia e poèsia e mai fadariá. *La Pastoral dels Volurs*, *Lo Miralhet*, *La Ròsa bengalina* (inedicha dins las doas lengas) apartenon aquela inspiracion fadarèla. D'autres òbras coma *Lo Glossari* revèrtan lo teatre de l'absurde, puèi que los personatges finisson per s'avalir dins lor pròpri discors, coma l'estomac que se digerís d'esperel e que ne parla lo Monsur Semalon de la pèça. La sola tragèdia qu'aja escricha, *Medelha*, e que sa mesa en scèna originala de Jean-Louis Martinelli coneguèt un succès nacional, amb d'actors del Sahel, repren l'òbra d'Euripide en fasant de l'eroïna una caraca, vodada al vuèg e a l'errança, a l'exili, a totes los vents de la desolacion.

Max Roqueta es ja estat fòrça jogat en francés, pas pro de segur, mas mai qu'en occitan. Demòra encara de far descobrir son teatre dins sa lenga d'eleccion ».